

Indholdsfortegnelse

Indledning med, emneafgrænsning	2
Problemformulering	2
Metodiske overvejelser	2
Kommunikative færdigheder.....	3
Sprogfærdigheder.....	3
Sprogforståelse	4
Stemmecontrol.....	4
Nonverbal kommunikation.....	5
Institutionens kultur	5
Det enkelte individ.....	5
Nyt medlem i kulturen.....	6
Den nye kultur	7
Ledelsen	8
Konklusion	8
Noter og litteraturliste.....	10
Bøger.....	10
Hjemmesider	10

Indledning med, emneafgrænsning

Man må formode, at der har eksisteret børn og voksne med Autistiske forstyrrelser, længe før disse tilstande blev identificeret og navngivet, som en diagnose, under den brede rammen som mennesker med autisme, hvorunder de forskellige klassificeringer infantil autisme, atypisk autisme og aspergers syndrom. Men fælles for alle mennesker med autisme er 3 karakteristiske funktionsforstyrrelser som består af afvigelser i socialt samspil, kommunikation, forestillingsevne.

Der er de seneste 10-15 år sket en eksplosion i antallet af indberetninger. Epidemiologer hævder at stigningen i antallet af diagnoser skyldes ændringer i diagnosekriterier, at offentligheden er bevidst om det, samt udsigten til at kunne få tjenester på det offentlige regning.¹

Jeg har i opgaven Dansk, Kultur og Kommunikation valgt og arbejde med emnet kommunikations med mennesker med autisme og Kulturen i intuitionen for mennesker med autisme.

Da jeg selv arbejder inden for området, med voksne mennesker med autisme, kender jeg til hvordan man på en hensigtsmæssig måde kommunikere med mennesker med autisme og hvordan kulturen bør være på intuitionen, hvor small talk og ironi ikke er vel set, da det ikke er noget mennesker med autisme forstå.

Da jeg havde besluttet mig for emnet, kommunikation og kultur med mennesker med autisme, meldte der sig hurtigt nogle problemstillinger.

Forstår mennesker med autisme sproget?

Hvorfor gentager mennesker med autisme det jeg siger?

Hvordan skaber man kultur?

Hvordan kommunikere man mest hensigtsmæssigt med autister?

Problemformulering

Hvordan kan vi som pædagoger kommunikere med mennesker med autisme på en hensigtsmæssig måde, og hvordan er kulturen på intuitionen?

Metodiske overvejelser

Autisme er et bredt felt at kigge på, jeg vælger derfor helt konkret, at se nærmere på kommunikationen og kulturen heromkring i denne opgave, da kommunikation er en af de 3 karakteristiske funktionsforstyrrelser i diagnosticeringen for mennesker med autisme, Jeg vil

¹ Hjemmeside 1

ikke gå dybere ind i de forskellige klassificeringer, som aspergers, infantil eller atypisk autisme, dette er ganske enkelt fordi jeg ikke har mere end 8 sider til rådighed, at jeg må lave denne afgrænsning, og derfor udelukkende forholder mig til autismen på et overfladisk niveau.

For at belyse kommunikationen har jeg valgt og anvende Lorna Wing
Lorna Wing var en engelsk psykiater og forsker. Sammen med Judith Gould har de på baggrund af en omfattende undersøgelse, sammenfattet de karakteristiske funktionsforstyrrelser for autisme, som på en gang er nødvendige for og tilstrækkelige til at afgøre, hvorvidt en person lider af autisme. De fandt, at autisme ikke udgøres af en samling træk som blot tilfældigt forekommer samtidig, men at disse træk grupperer sig således, at de tilsammen danner et syndrom. Disse træk består af afvigelser i socialt samspil, kommunikation, forestillingsevne. Jeg vil her i opgaven se nærmere på kommunikations delen.²

For at belyst Kulturen har jeg valgt og anvende Susanne Idun Mørch.
Susanne Idun Mørch er en Dansk Cand. psych. og lektor ved Jyske pædagog seminarie, Hun har skrevet flere bøger med pædagogisk relevans. Jeg vil her i opgaven se nærmere på Susanne Idun Mørchs intuitionskulturbegreb, hvor hun mener at alle mennesker er kultur bære og sammen skaber nye kulture.³

Kommunikative færdigheder

Sprogfærdigheder

For mennesker med autisme, er forsinkelser og afvigelser almindelige, i det vable sprog. Det kan være af varieret sværhedsgrad, nogen så meget at de aldrig lære og bruge sproget verbalt, men kan imitere dyreløde, mekaniske lyde og musik. Men langt de fleste tilegner sig talesprog, dog i de fleste tilfælde langt senere end normalt, de begynder ofte med at gentage ord, de høre andre sige eller deres accent, uden og have forståelsen af ordene, dette går under betegnelsen ekkolali. Nogle mennesker med autisme kommer aldrig videre end ekkolaliets fase, medens andre kommer videre i det verbale sprog og begynder og sige nogle ord og sætninger de selv finder på. Som regel starter de med enkeltstående navneord, senere kan de sommetider undlade ord i sætning eller bytter om på ordene i sætningen.⁴

Anders bruger lyde og fløjter når han skal kommunikere med andre, tager deres arm, føre dem hen til det han gerne vil have, på gode dage kan han synge hammer hammer fedt, lavet af Jacob Haugaard, men han kan ikke tale der verbale sprog.

² Hjemmeside 2

³ Hjemmeside 3

⁴ Wing, Lorne 1997 S. 39

Anders Har aldrig ”knækket” koden til det verbale sprog, han kan derfor ikke snakke, men bruger lyde. Anders er glad for musik, han kan fløjte og synge med på. Han lært ved hjælp af ekkolali, lært nogle sange han er særlig glad for. Ofte har han henter pædagogerne når han har holdt pause, for at de skulle trykke på repeat knap på anlægget, så Anders kunne høre den sammen sang flere gange.

Sprogforståelse

Nogle mennesker med autisme, har tilsyneladende et helt normalt ordforråd, men selv i disse tilfælde er der en række problemer, med evnen til at forstå sproget. Nogle forstår overhovedet ikke talesproget, og reagere ikke på at man taler til dem. Det kan imidlertid virke som om de opfatter mere, fordi de bruger øjnene til at aflæse situationen. De fleste har noget sprog forståelse, men det er som oftest begrænset til genstande eller instrukser. Det kan være svært og afgøre hvor meget de gætter sig til i situationen og hvor meget de reelt forstår, et andet problem autistiske mennesker kan have, i det verbale sprog, er tendensen til kun at reagere, på et enkelt ord eller to i en sætningen og ignorere resten.⁵

Lotte blev en dag bedt at hente en striketrøje på stolen på værelset, Lotte løb afsted, og kom tilbage lidt senere med stolen hun knap kunne bære.

Lotte havde hørt at hun blev talt til hende, hun hørte: hente stol, resten ignorerede hun, derfor kom hun tilbage med stilen og ikke striketrøjen, hvis man havde sagt til Lotte: hent striketrøjen. Så var Lotte måske kommet tilbage med striketrøjen og ikke stolen.

Stemmekontrol

Mange mennesker med autistiske forstyrrelser har en påfaldende intonation, der kan enten være monoton eller med malplaceret betoning og udsving i tonefaldet, de har problemer med at kontrollere styrken i deres stemme, så de enten taler for højt, eller mere sjældent for lavt, deres stemme kan have en mekaniske og robotagtig klang. Disse vanskeligheder træder tydeligere frem, når de selv formulere sig, frem for når de kopiere andre. Nogle griber sommertider til en ”særlig” stemme, som de ikke ellers bruger, der kan være en efterligning af noget de har hørt, men det kan virke som om de afprøver forskellige lyde, der kan dog ske bedring med alderen.⁶

Henrik kan godt lige og se aften showet i tv, han har nogle favorit værter og har nu fundet et billede af dem i ugebadet, han kommer med store skridt ned i køkkenet og næsten råber at han gerne vil have læst op hvad der står.

Henrik er glad for at han har fundet sine ynglings værter i bladet, han vil gerne vide hvad der står, han opsøger derfor pædagogen som kan hjælpe ham med dette, Henrik har udsving i tonefaldet, han snakker derfor meget højt uden han selv er klar over det, pædagogen beder

⁵ Wing, Lorne 1997 S. 41

⁶ Wing, Lorne 1997 S. 43

Henrik dæmpe dig og gå med i stuen, hvor det ikke genere andre, at han snakker højt i sin iver efter og høre hvad der står i bladet.

Nonverbal kommunikation

Normalt kommunikere vi med hinanden på mange måder, vi taler, bruger fagter med arme og ben, aflæser mimik. Mennesker med autisme er også her hæmmet.

Før de fester lære at tale, gør de opmærksom på hvad de vil, ved at tage fat i en andens hånd, hale vedkommende med sig og anbringe hans hånd på det de ønsker, der kan tage år inden de begynder at pege og når det sker vil de som oftest starte med at bruge hele hånden til at pege med frem for pegefingeren. Mange af de autistiske mennesker lære og bruge enkel gestus, såsom at nikke og ryste på hovedet i betydningen af ja og nej.

Man forsøger ofte og lære de autistiske mennesker med dårlig kommunikations evne et håndtegningsprog som tegn til tale, nogle efterligner tegnene, men bruger dem aldrig spontant, andre præges af de samme karakteristiske træk som det verbale sprog, nogle få bliver dog i stand til at bruge denne kommunikationsmåde effektivt. Trods begrænsningerne kan undervisningen i tegn til tale, være til gavn for mennesker der har svært ved at udtrykke deres behov, da det med tiden lære dem betydningen af enkelte tydeligere gestik og ansigtsudtryk, man kan da få det indtryk at de forstår mere end de reelt gør, fordi de aflæser stikord til meningen af folks bevægelser i den sammenhæng kommunikationen foregår i. ⁷

Pædagogen møder Søren i døren, i farten siger pædagogen, sikke en fin trøje du har på og trækker på smilebåndet, søren går videre lettere forvirret og irriteret, for hvad var der nu galt med hans skjorte.

Søren høre ikke pædagogen stemme er glad og ser ikke Pædagogen trækker på smilebåndet ved det hurtige møde i døren, som han har lært kendetegner gode ting. Han høre kun skjorte og bliver irriteret over at han ikke ved hvad der er galt med hans skjorte.

Institutionens kultur

Det enkelte individ

Susanne Idun Mørch mener, at alle mennesker er kulturbære og alle møder mellem mennesker, er et møde mellem kulture. Dette er ikke noget man tænker over i det daglige, men først når man møder konflikter. Når forskellige opfattelser mødes, bliver det tydeligt at mødet med vores nærmeste er et kulturmøde. Kulturen medbringes og konfronteres, når den ikke stemmer over ens, med de andre deltagere i kulturen. Man skal nu prøve om man kan samarbejde, om at skabe en ny kultur, hvor der er plads til alles kultur. Det centrale i alle kulturmøder, er altså kommunikationen og derigennem skabelsen af en meningsfuld virkelighed. ⁸

⁷ Ibid

⁸ Mørch, Susanne Idun 2007 S. 167

Pers far kommer på besøg hos Per, der bor på intuitionen. Far synes det roder på Pers værelse. Han tager efterfølgende en snak, med pædagogen om at han ikke synes det er i orden, at der roder på Pers værelse, og at pædagogen burde hjælpe Per med at rydde op. Pædagogen mener derimod, at det er Per selv der bestemmer på sit eget værelse.

Her oplever man at Pers far har en kultur, hvor der altid er rydder op, hjemme hos ham selv. Denne kultur vil han gerne have at Per følger, da det er den kultur, han selv ville have lært Per, hvis han boede hjemme. Pers far mener derfor at Per bør leve efter hans kultur. Ser man det fra pædagogen kultur, det komme fra et andet hjem, er det måske ikke rodet på Pers værelse. Hun kan derfor ikke selv se der er rodet. Da pædagogen arbejder på intuitionen, bør hun se det fra intuitionens kultur, værdier og normer som hun gør, når hun gør Pers far opmærksom på, at det er Pers eget værelse. Det er Per selv der betaler huslejen, og derfor er det Per selv der bestemme over sit eget værelse. Pædagogen er imødekommende, over for Pers far og hans ønske, ved at lytte og kommunikere anerkende med ham. Han føler han bliver hørt og anerkendt som Pers far. Sammen bliver de enige om, at Per får hjælp til at rydde op, på værelset en gang om ugen og når Per får gæster. Da Pers far føler han bliver hørt og anerkendt, har han forståelse for at det er Per, der bestemmer på sit eget værelse. Han synes at det er en god ide at Per får hjælp, til at rydde op på værelset. Sammen har pædagogen og Pers far nu skabt en ny kultur for Per ved at kommuniker og anerkende hinandens kulture.

Nyt medlem i kulturen

Der fokuseres på at forskellige kulture, har forskellige men ligeværdige livsformer. For at blive fuldgældigt medlem af kulturen, må man igennem en socialiseringsproces. Hvor man tilegner sig kulturens videns mængde, dens ritualer og sprog. Denne socialisering foregår gennem opvæksten, når man socialiseres eller opdrages i en kulturel sammenhæng i familien, i institutioner og gennem medier. Det foregår også når et nyt personalemedlem ansættes, og skal blive en del af den særlige kultur der er på netop den institution. Ligeledes foregår det også, når en ny beboer flytter ind på institution. Selvom den nye beboer ikke har et socialiseringsbehov, påvirker det enkelte medlem de øvrige i kulturen. Ligesom der udvikles ny viden, nye normer og nye holdninger i kulturen.⁹

På intuitionen er Nicolai lige flyttet ind. Pædagogerne der har besøgt Nicolai på hans gamle intuitionen og læst papirerne. Har det indtrykket at Nicolai på den gamle Intuition, har en uhensigtsmæssig adfærd. Denne adfærd ønsker man ikke på instruktionen, man ønsker derfor Nicolai lære den kultur der er på stedet, og blive en del af denne kultur.

Nicolaj flyttet ind på Intuitionen om formiddagen, og får resten af dagen til at finde sig til rette, og ”snuse” til kulturen på stedet. Man har på Intuitionen valgt, at Nicolai skal have en

⁹ Mørch, Susanne Idun 2007 S. 169

Pædagog for sig selv, de første 14 dage, selvom han er normeret til ½ pædagog. Dette er for at sikre at Nicolai lære den nye kultur, som er på Intuitionen at kende, og pædagogerne kan lære den kultur Nicolaj har med sig at kende. Dette for at undgå han tager de dele af den gamle kultur med sig, som man ikke anser som hensigtsmæssigt, og derfor ikke ønsker på Intuitionen.

Næste morgen bliver Nicolai vækket kl 8, ligesom de øvrige beboer, af den pædagog han, skal være sammen med den dag, og får sit morgen skema. Efter morgenmaden er der gåtur, hvor Nicolai skal gå sammen med 2 andre beboer og 1 personale. Nicolai har ikke lyst til gåturen, man har derfor som det næste på skemaet sat avis på, som Nicolai er glad for, Pædagogen fortæller og viser Nicolaj, at der er avis på skemaet efter gåturen. Efter 10 min med guidning og motivation fra pædagogen går Nicolai med. Han får avisen i postkassen da han kommer hjem, den læser han i pausen, inden der er rengøring på værelset. På denne måde skaber pædagogerne, dagen igennem en ny kultur for og med Nicolai, så han får en mere hensigtsmæssig adfærd, værdiger og normer, som man arbejder med i kulturen på intuitionen.

Den nye kultur

En institution kan defineres som en social gruppe. Der arbejder mod et fælles mål, hvor der også arbejdes mod at sikre egen overlevelse. Sådant en gruppe har en fælles kultur der består af skikke, vaner, normer, regler, videns samlinger. Når man som fremmede møder en ny kultur, er man nok nysgerrig og åben. Men med sin egen kultur i baggangen, det vil sige at man ikke kan undgå og vurdere den "nye" kultur ud fra sin egen kultur. Den har man grundlæggende har fra sin egen opvækst og liv. Når man lære en ny kultur og kende, bruger man sin egen kulturelle baggrund som erfarings- og sammenligningsgrundlag. Derfor kan man ikke være sikker på at man tolker tingene rigtigt i den nye kultur.¹⁰

Der er på Intuitionen startet en ny pædagog Martin. Han har ikke den samme videns samling af skikke, vaner, normer, regler som danner kulturen på Intuitionen.

Martin der er ny på stedet, må tilegne sig stedets kulturelle viden, ved at lære af de "gamle" pædagoger. Derved lære Martin de skikke, vaner, normer, regler som er på institution, og er en del af institutions kultur. Martin tilegner sig også den videns samlinger de "gamle" pædagoger på stedet har.

Martin kan også tilføre Intuitionen ny viden, og være med til at ændre kulturen på Intuitionen. Hvis pædagogerne på Intuitionen har en problem stilling, det ikke er lykkedes dem og få løst. Kan Martin med hans kulturelle viden og erfaringsgrundlag, komme med et løsningsforslag, som måske virker. På denne måde er Martin med at ændre og skabe en kultur sammen med de øvrige pædagoger på institution.

¹⁰ Ibid

Ledelsen

Ledelsen er en rolle der har stor betydning, for den sociale konstruktion i kulturen. Det er ledelsen der har det overordnede ansvar, ikke kun af konkret håndterbare og objektive enheder, men også om kulturen bevæger sig i en hensigtsmæssig retning. Hvor der tages højde for institutionens opgaver, rammer og menneskene i den.¹¹

Da Anne ofte går i køleskab om aftenen, uden der er nogen der opdager det. Har pædagogerne et ønske om at få en alarm på køleskabet, derved kan man nå hen til køleskabet inden Anne putter de uvaskede fingre i maden.

Ledelsen bakker op om pædagogernes ide, da det ikke er hensigtsmæssigt at Anne putter fingrene i maden, uden og vaske dem først. Anne er i en kultur hvor flere spiser af samme mad. Derfor vasker man fingrene inden man skal spise, og at man bruger en gaffel til pålæg. Ledelsen forstår hensigten med en alarm. Pædagogerne har mulighed for at nå hen til køleskabet, og guide Anne til at vaske fingre, og bruge en gaffel til at tage tingene med, inden hun får fingrene i maden. Sådan som hun har lært i institutions kultur, men åbenbart har glemt igen. Så pædagogerne vurderer, at Anne i en periode, har brug for at blive guidet tilbage i kulturen.

Ledelsen undersøger om der er lovligt, at sætte en alarm på køleskabet, som kan hjælpe pædagogerne med at korrigere Annes adfærd tilbage i kulturen.

Konklusion

Jeg har i denne opgave ønsket og besvare følgende problemformulering:

Hvordan kan vi som pædagoger kommunikere med mennesker med autisme på en hensigtsmæssig måde, og hvordan er kulturen på intuitionen?

Hvis jeg ser på det jeg er kommet frem til, ved at analysere på de kommunikative færdigheder, af Lorna Wing. Kan jeg konstatere at mange mennesker med autisme, har en række problemer med det verbale sprog. De kan have forsinkelser, og afvigelser i sproget. Nogle undlader ord, eller bytter om på ordene i sætninger, eller reagere kun på et enkelt ord eller to i en sætningen og ignorere resten. Andre forstår ikke talesproget, og reagere ikke på at man taler til dem. Men fælles for mennesker med autisme, er at de har problemer med at forstå det verbale sprog, mange forstår genstande eller korte instruktioner, og gætter sig til resten i situationen, ved at aflæse omgivelserne.

Jeg mener derfor det er vigtigt, at man anvender andre redskaber, sammen med korte konkrete sætninger, til at understøtte kommunikationen, med de autistiske mennesker.

Hvis jeg ser på det jeg er kommet frem til, ved at analysere på Institutionens kultur, af Susanne Idun Mørch. Kan jeg konstatere at alle mennesker er kulturbære. At man hver især, har sin egen kultur med i bagagen, som man har lært i gennem livet ved socialisering. Det

¹¹ Mørch, Susanne Idun 2007 S. 172

tænker man ikke over i det daglige, men når man møder konflikter, bliver det tydeligt at forskellige opfattelser og kulturer mødes. Man må nu prøve at samarbejde ved at kommunikere, så man sammen kan danne en ny fælles kultur, der består af skikke, vaner, normer, regler, videns samlinger.

Selvom det ikke har et socialiseringsbehov, påvirker det enkelte medlem i kulturen de øvrige, derved ændres kulturen og en ny kultur opstår, med nye normer, regler, videns samlinger.

Jeg kan herved konstatere, at den kommunikative kultur, på en intuition for mennesker med autisme, bør understøttes af eksempelvis billede kommunikation, sammen med korte konkrete sætninger. Da man derved har fjernet det, mennesker med autisme har problemer med. Derud over bør kulturen mellem pædagogerne være, at tager hensyn til beboerne, og begrænser samtaler eller går udenfor, hvor beboerne ikke opholder sig.

Noter og litteraturliste

Bøger

- Wing, Lorne, "Det autistiske spektrum", 1997, København, Forlaget Hans Reitzels forlag.
- Mørch, Susanne Idun, "Individ, institution og samfund", 2007, Århus, Forlaget Hans Reitzels forlag.

Hjemmesider

- Hjemmeside 1: <http://da.wikipedia.org/wiki/Autisme>
- Hjemmeside 2: <http://www.faktalink.dk/titelliste/auti/autiteor>
- Hjemmeside 3: https://www.saxo.com/dk/forfatter/susanne-idun-moerch_824746